

अपंग व्यक्ती (समान संधी संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम, १९९५ नुसार महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील पदे अपंग आरक्षणासाठी निश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय, क्र. संकीर्ण-२००४/१७४/प्र.क्र.१०/०४/३८,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक : २० जानेवारी, २०११.

- वाचा : १) अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम, १९९५, (क्रमांक १/१९९६)
- २) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक : एसआरव्ही-१०९७/प्र.क्र.१२/९७/१६-अ, दिनांक २/५/१९९८
- ३) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांच्या शासन निर्णय क्रमांक-न्यायाप्र-२००९/प्र.क्र.५/सुधार-३, दिनांक ३/८/२०१०

प्रस्तावना :-

अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम, १९९५ (१९९६ चा क्रमांक १) अनुसार अपंगांच्या सर्वांगीण विकासासाठी व त्यांना सामाजिक सुरक्षा प्रदान करण्यासाठी शासन सेवेत ३ टक्के पदे आरक्षित करण्याची तरतूद आहे. त्यानुसार या विभागाच्या अखत्यारीतील महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील गट-अ ते गट-ड मधील पदांवर शारीरिकदृष्ट्या अपंगांसाठी आरक्षण ठेवण्याकरिता पदनिश्चिती करण्याचे प्रस्तावित आहे.

२. शासनाच्या विविध विभागामार्फत अपंगांसाठी राखून ठेवण्यात आलेल्या पदांच्या पदनिश्चितीमध्ये एकवाक्यता नाही किंवा ती परिपूर्ण नाही, यासाठी अपंग व्यक्तींसाठी सुधारित पद निश्चिती करणे व त्या अनुषंगाने अपंगांची राखीव पदे भरणे या संदर्भात मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे जनहित याचिका क्रमांक २२५/२००९ दाखल करण्यात आली आहे. या याचिकेसंदर्भात मा. उच्च न्यायालयाने शासकीय व निमशासकीय सेवेतील पदे केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार अपंगांसाठी सुनिश्चित करण्याबाबतचे निदेश दिले आहेत. त्यास अनुसरून संदर्भ क्रमांक ३ येथील दिनांक ३/८/२०१० च्या शासन निर्णयान्वये सूचित केल्याप्रमाणे या विभागाच्या अखत्यारीतील महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील पदे केंद्र शासनाकडून अपंगांच्या पदनिश्चितीबाबत प्रसिध्द करण्यात आलेल्या यादीनुसार अपंगांसाठी सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल केलेल्या जनहित याचिका क्रमांक २२५/२००९ संदर्भात शासकीय व निमशासकीय सेवेतील पदे केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार अपंगांसाठी सुनिश्चित करण्याबाबत मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निदेशानुसार संदर्भ क्रमांक ३ येथील सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दिनांक ३/८/२०१० च्या शासन निर्णयानुसार सूचित केल्याप्रमाणे महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील गट-अ ते गट-ड मधील या शासन निर्णयाच्या परिशिष्ट अ मध्ये नमूद पदे संबंधित वर्गवारीतील अपंगत्वाचे प्रमाण किमान ४० टक्केपर्यंत आहे अशा अपंग व्यक्तींच्या आरक्षणासाठी सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. अपंग व्यक्तींना शासकीय नियुक्तीकरिता योग्य ठरविलेल्या पदांवर सरळसेवेने नियुक्ती देण्याबाबत शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एसआरव्ही-१०९९/ प्र.क्र.३७/९९/१६-अ, दिनांक ४/३/२००२ नुसार क्रमवार बिंदूनामावली व कार्यपद्धती विहीत करण्यात आली आहे.

४. सदर आदेश सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या संदर्भ क्रमांक ३ येथील शासन निर्णयान्वये प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०११०१२०२०२३०५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(वि.द.शिंदे)

(वि.द.शिंदे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

सोबत : परिशिष्ट "अ"

प्रत,

महालेखापाल, महाराष्ट्र- १, (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा), मुंबई,
महालेखापाल, महाराष्ट्र- २, (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरीक्षा), नागपूर,
सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग,
प्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, औरंगाबाद,
उपप्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई,
उपप्रबंधक, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, नागपूर,
कक्ष अधिकारी, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग/सुधार-३, (५ प्रती),
सामान्य प्रशासन विभाग/कार्यासन-१९-अ, मंत्रालय, मुंबई,
निवडनस्ती, कार्यासन-३८

शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक : संकीर्ण-२००४/१७४/प्र.क्र.१०/०४/३८, दिनांक २०/०९/२०१९सोबतचे परिशिष्ट

महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण

गट-'अ' ते 'ड' संवर्गातील पदांवर सरळसेवेने भरती करण्यासाठी अपंग उमेदवारांसाठी अपंगत्व पात्रतेचे निकष:-

अ. क्र.	पदाचे नांव	शारीरिक पात्रता	प्रवर्ग
राजपत्रित			
१	प्रबंधक, म.प्र.न्या.मुंबई	S,ST,W,SE,H,C	OA,OL,B,LV,HH
२	उप प्रबंधक, म.प्र.न्या.मुंबई	S,ST,W,SE,H,C	OA,OL,B,LV,HH
३	सहाय्यक प्रबंधक, म.प्र.न्या.मुंबई	S,ST,SE,W,H,C	OA,OL,B,LV,HH
४	संशोधन अधिकारी	S,W,SE,RW,ST,C	OA,OL,B,LV,HH
५	स्वीय सहाय्यक	MF,S,ST,W,H,RW,SE	OA,OL,BL,HH
अराजपत्रित			
६	तयुलेखक (उच्चश्रेणी)	----	B/LV
७	अधिक्षक	S,RW,SE,MW,C	OL,OA,BL,HH,B,LV
८	शिरस्तेदार	S,W,SE,RW,H,C	OA,OL,OAL,BL,B,LV
९	सहाय्यक	S,ST,W,RW,H,C	OA,OL,BL,OAL,B,LV,HH
१०	लेखापाल	S,ST,BN,MF,SE,RW,C	OA,OL,OAL,BL,HH
११	तयु-टंकलेखक	S,ST,W,L,MF,SE,RW,H,C	OA,OL,BL,OAL,B,LV
१२	लिपिक	S,ST,W,MF,SE,RW,H	OA,OL,OAL,BL,B,LV,HH
१३	वाहन चालक	अपत्र	अपत्र
गट-'ड'			
१४	शिपाई	S,ST,W,F,PP,L,KC,B,SE,H	OL,HH,LV,B
१५	सफाईगार	S,ST,W,KC,F,PP,L,SE	OL,HH,LV

ABBREVIATIONS USED : S-Sitting, BN-Bending, SE-seeing, RW-Reading&Writing, C-communication, MF-Manipulation by Fingers, PP-Pulling&Pushing, L-Lifting, KC-Kneeling & Crouching, ST-Standing, W-Walking, BLA-Both legs & Arms, BA-Both Arms, OL-One Leg, BL-Both Leg, OA-One Arm, OAL-One Arm & One Leg, B-Blind, LV-Low Vision, H-Hearing, MW-Muscular Weakness, HH-Hearing Handicapped